

Velikonoce v sedle

TRADIČNÍ JÍZDY V SASKU

Pomlázek a koledníků je dost i u nás, ale jen kousek od českých hranic, v Německu, se lze setkat s dalším atraktivním velikonočním zvykem: jízdami na koních.

FOTO: RICHARD GRÉGR

Srbská Lužice: jízdy křížáků a po osení

Po terasách nad řekou Sprévou jedou jezdci na koních. V černých fracích a cylindrech se tváří důstojně a zpívají. Z věže budyšínské katedrály sv. Petra znějí zvony. Před chrámem je hlava na hlavě.

Konečně první dvojice jezdců se standardy přijíždí do úzké městské brány. Koně se lekají a muži místo ve dvojicích vjíždějí po jednom. Celé procesí zpomaluje. Zbývá ještě vystoupat uličkami k náměstí a třikrát objet katedrálu. Je Velikonoční neděle, Hod Boží a jízdy křížáků jsou nejtýpější oslavou v katolické části Srbské Lužice.

Na evangelických panstvích jízdy zanikly kolem roku 1600. Typickým projevem oslav zůstaly velkopáteční zpěvy děvčat na návších. Kraj byl jednoznačně rozdělen podle příslušnosti majitele k víře. Cuius regio, eius religio. Koho panství, toho víra. Také v katolické části se církev snažila pohanské zvyky potlačit, ale sedláci neustoupili.

Dokladem náboženské snášenlivosti je chrám v Budyšině. Od roku 1524 jej používali společně římskokatolíci i luteránští protestanti, což stvrdila písemná dohoda v roce 1530. Velikonoční jízdy křížáků, nazývané srbsky křížejro, se soustřeďují do okolí dvou největších klášterů: Mariensternu u Panschwitz-Kuckau a Marienthalu nedaleko Ostritz, kde se koná Jízda po osení. Klášter založila královna Kunhuta a i u Mariensternu lze dovést český vliv. Srbská Lužice do roku 1635 patřila k České koruně. Lužická srbština jako slovanský jazyk je nám srozumitelná. Vedle německých se běžně setkáme i se slovanskými názvy míst.

Procesí slavnostně oděných mužů s cylindry na hlavách dojíždí před vchod do kostela. Věnečky na klopách prozrazují zasloužilé jezdce, jedoucí třeba už po pětadvacáté. Ozdobení jsou i koně v naleštěných postrojích. Duchovní je krátce přivítá a jezdci i návštěvníci se rozcházejí. Po koních zbývají leda kobližky na dlažbě...

Budyšínská jízda je nejmladší

Ženy mezi jezdci nehledejte. Právo účasti neměl ani každý muž. Příslušelo jen vybraným sedlákům či rychtářům, tzv. wičazům. Objíždění polí před jarní setbou mělo vyhnat zlé duchy. Pokřesťanstvím se změnilo v oslavu Zmrtvýchvstání Božího syna Ježíše. Jízda v Ostritz – Ostrowci – se stále nazývá Jízdou po osení – Saatreiten.

Jestliže v okolí kláštera u Ostritz se i dnes svázejí koně z okolí asi 50 km, v druhé části je nutné se obrátit až do oblasti položené severně od Berlína...

Budyšínská jízda je z desítky jízd, které v Srbské Lužici o Velikonoční neděli potkáme, nejmladší. Jezdí se teprve několik posledních let. Pro nás patří k nejsnáze dostupným, neboť až do města lze dojet vlakem.

V samém středu Lužice

Nejtýpější jízdy jsou v okolí Mariiny hvězdy – Mariensternu v městečku Pančicy-Kuckow – Panschwitz-Kuckau. V nedalekém